

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Opera Mystica V. Ac Mystici Doctoris F. Ioannis A Crvce
Primi Religiosi Discalceati Ordinis B. V. M. De Monte
Carmelo Et Seraphicæ Virginis Theresiæ fidelissimi
coadiutoris**

Juan <de la Cruz>

Coloniæ Agrippinæ, 1639

Cantvs Vndecimvs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37873

Extingue meas molestias.

Proprium est concupiscentiæ amoris, quod quidquid non quadrat, aut conuenit, cum re à voluntate amata, eam defatiget, distruciet, molester, ac morosam reddat, dum vota, & desideria sua impleri non videt. Quæ omnia, nec non anxietates, & solitudinem videndi Deum, molestias appellat, quas nulla res alia mitigare sufficit, quam ipsius amari possessio. Propterea ait, vt sua ipse præsentia eas extinguat, ac refrigeret omnes, sicut potus aquæ frigidæ calore defatigatum refrigerat. Ideo enim hoc loco verbum *Extinguere*, vsurpat, vt indicet, se amoris igne cruciari.

Quas nemo alius mitigare sufficit.

Vt anima maiori efficacitate moueat, suadeatque dilecto, vt votis, ac precibus suis annuat, dicit: quod siquidem præter ipsum nemo sufficit indigentia suæ satisfacere, suas molestias extinguat. Vbi notandum est, quod tunc Deus O. M. præsto est, vt succurrat, & soletur, ac medeatur animæ indigentis, cum illa nec ambit, nec habet alia solatia extra ipsum. Quapropter anima quæ extra Deum nulla in se oblectatur, non diu manere potest absque amicabile dilecti sui visitatione.

Et te videant oculi mei.

Hoc est videam te facie ad faciem, oculis animæ meæ.

Cum sis eorum lumen.

Præterquam quod Deus est supernaturale lumen oculorum animæ, sine quo versatur in tenebris, nunc etiam ex affectu cordis lumen oculorum suorum eum nominat, amatoris instar, qui in significationem amoris, eum quem amat, oculorum suorum lumen appellare solet. Itaq; idem est ac si diceret, quandoquidem oculis meis aliud non affulget lumen, neque per naturam, neque per amorem; propterea *Videant te oculi mei*, quandoquidem modis omnibus eorum lumen exiit.

Quos pro te solum habere cupio.

In superiori versu significauit anima, quemadmodum oculi sui versarentur in tenebris, non videndo dilectum, cum ipse solus sit eorum lumen, sic eum inducendo vt hoc lumen gloriæ sibi largiatur, in præsentem vero amplius eum deuincire volens, ait: in nullos alios vsus velle se illos habere, quam ad ipsum videndum. Nam sicut merito hoc diuino lumine orbat anima, quæ voluntatis suæ oculos, circa aliud lumen proprietatis, seu adhesionis rei aliquid extra Deum apponere voluerit, vt pote quæ ponit obicem, ne illud recipiat; ita etiam congruenter sibi dari meretur anima, prædictos oculos suos erga extranea quæque occulens, vt illos solum aperiat Deo suo.

CANTVS VNDECIMVS.

CANCION XI.

SENSVS.

Descubre tu presencia
Y mateme tu vista y hermosura:
Mira que la dolencia
De amor no bien se cura
Sino con la presencia y la figura.

Revela tuam præsentiam
Et visio, & pulchritudo tua me occidant,
Vide quod agitur
Amoris, non bene sanatur
Nisi per præsentiam & figuram.

Z z 3

DILV.

mis
ucera
ica

V

CVpiens igitur anima ab hoc immenso Deo omnino possideri, cuius amore se deprædatâ, & cor plagatû sentit, idq; impatienti ferens animo donec fiat; signanter postulat in hoc Cantu, eius sibi pulchritudinem reuelari & ostendi: Essentiam scilicet diuinam, cuius visione vitam auferat, carnis vinculis dissolutis. siquidem dum adhuc detinetur in illa, eum videre, eoque frui nequit, vt habet in votis: quod vt obtineat, cordis sui languorem & anxietatem, quam ob amorē illius perseveranter sustinet, proponit; cui aliter mederi nequit, quam per diuina illius essentia beatam visionem; sequitur Versus.

Revela tuam præsentiam.

*Triplicem
Dei præsentiam
in anima.*

Pro explicatione huius rei, scire operæ pretium est, triplicem Dei præsentiam posse esse in anima. Prima est essentialis, quo pacto non tantum est in animabus iustis, ac sanctis, verum etiam in peccatoribus, tum etiam in alijs omnibus rebus creatis; per hanc siquidem præsentiam, esse eis largitur, & vitam, qua deficiente omnes redigerentur in nihilum. Itaque hæc essentialis præsentia iugiter perseverat in anima. Secunda præsentia est spiritualis per gratiâ, qua mediante inhabitat, sibi complacet, & delectatur in illa. Quæ tamen præsentia non est cõmunis omnibus animabus; nã quæ in letale peccatum labuntur, eam amittunt; neq; anima naturaliter scire potest, vtum illam habeat. Tertia denique præsentia est per affectum spirituale. Pluribus deuotis animabus solet Deus nonnullas spirituales sui præsentias conferre varijs modis, quibus eas recreat, delectat atque lætificat. Cæterum tam istæ præsentia spirituales, quam omnes aliæ occultæ sunt; non enim in eis sese manifestat Deus sicut est, cum hoc minime ferat huius vite conditio. Quapropter de quavis earum versus supradictus intelligi potest: nimirum

Revela tuam præsentiam.

Quoniam vero compertum est, Deum

faltem primo modo semper esse animæ præsentem, propterea non dicit anima vt ei præsens fiat: sed quod præsentiam istam latentem, qua illi præsens est, siue sit spiritualis, siue naturalis, siue affectiua, reuelari iam, & aperiri; ita tamen vt in *Ess.* ac decore suo eum tenere possit: vt quem admodum per suum *Ess.* præsens, dat animæ esse naturale, & per præsentiam gratuitam eam perficit: ita etiam gloriæ suæ manifestatione eam glorificet. Iam vero quia huiusmodi anima diuini amoris affectibus, & ardoribus stimularur, scire nos oportet, quod illa præsentia, quam hoc loco à dilecto expetit, potissimè intelligatur, de præsentia quadam affectiua, alias animæ exhibitâ, quæ tam sublimis erat, vt immensum ibi bonum latere sentiret, & cuius fonte subobscurus quosdã pulchritudinis suæ radios illi Deus communicauit, imo talem etiã effectum in anima efficit, vt quod inibi latere sentit, id eam faciat concupiscere, & præ illius desiderio deficere: quod sane non dissonat ab illo Proph. sensu aientis. *Concupiscis, & deficit anima mea in atria Domini.* Deficit enim tunc temporis anima, de si detrans in altum prouehi, illius summi boni, quod ibi præsens, & contentum est; nam licet ita contentum sit, & obuelatum, sentit nihilominus valde notabiliter bonum, & iucunditatem ibi existentem. Et ideo vehementius attrahitur, & rapitur anima ab hoc

summo bono, quam quæuis res naturalis trahitur à suo centro, cuius cupiditate, & cordiali appetitu stimulata, seipsam vltro continere non valens anima, ait:

Reuela tuam presentiam.

Idem accidit Moyli in monte Sinai, vbi stans coram Deo, altitudinis, & decoris diuini numinis obuelati, tam reconditos, & profundos radios percepit, vt id sustinere non valens, semel iterumque Deum precaretur, vt gloriam suam sibi ostenderet, dicens. *Si ergo inueni gratiam in conspectu tuo, ostende mihi faciem tuam, vt sciam te, & inueniam gratiam ante oculos tuos.* Ais Domine quod me ex nomine noueris, & quod in conspectu tuo inueni gratiam: si ergo coram te gratiam inueni, age iam faciem tuam ostende, vt sciam, & cognoscam te, & inueniam ante oculos tuos optatam, & cõpletam gratiam; quod est, ad perfectum gloriæ Dei amorem peruenire. Veruntamen respondit ei Dominus. *Non poteris videre faciem meam, non enim videt me homo & uiuet.* Ac si luculentius diceret: rem difficilem postulas ô Moyses; tantas enim est decor faciei meæ, tanta visionis voluptas, vt anima tua, in istius tam imbecillis vitæ statu adhuc constituta eam sustinere non possit. Vnde anima huius veritatis conscia, siue ex Dei responso ad Moysen, siue etiam ex eo quod hoc loco in Dei presentia obuelatum sentite eam diximus, sciens, inquam, quod in huius vitæ statu cum videre non poterit in decore suo; siquidem vti diximus, solum conspiciendo illius pellucentes radios, deficit: idcirco anteuertit responsum, quod saltem, sicut & Moyli hoc donum sibi conferatur, ait igitur.

Et visio, & pulchritudo tua me occidant.

Quod idem est ac dicere; quandoquidem *Essentia*, & decoris tui tanta est voluptas, vt anima eam sustinere nequeat, sed ipsa visa è corpore sit migratura, idcirco

Visio, & pulchritudo tua me occidant.

Notum est duos esse aspectus, qui hominem interficiunt, quod vim, & efficaciam visionis ferre non possit. Alter est Basilisci, de cuius aspectu dicitur, quod hominẽ continuo interficiat. Alter verò est Dei visio, attamen longe diuersa vtriusque sunt causa, alter enim aspectus videlicet Basilisci, interficit hominem ob maximam veneni malitiam: at visio Dei hominem vita priuat, salutem, & immensum bonum gloriæ conferendo. Quapropter mirum non est, si hoc loco anima ante conspectum Dei pulchritudinis cupiat interire, quò illa perfruatur æternum. Si enim anima vel minimum olfaceret, vel quoquo modo prænosceret decorem Dei, non semel tantum mortem opteretur, vt eum in sempiternum videret, prout nunc desiderat; sed mille, licet acerbissimas mortes læta subiret, quo saltem per temporis instans illum cernere posset.

Pro pleniori elucidatione huius versus, sciendum est, animam hic loqui sub conditione, cum optat, vt pulchritudinis illius aspectus eam occidat; ex suppositione, nimirum, quod nisi moriatur, eam videre non possit; secus enim ab illo necari non postuleret, siquidem optare mortem imperfectio naturalis est. supposito tamen quòd vita hæc corruptibilis simul stare nequeat, cum immarcescibili vita Dei, propterea ait.

Visio,

Duplex aspectus hominem interficit. Basilisci, & visio Dei.

nis
lice

val
ica
VI

*Visio & pulchritudo tua
me occidant.*

2. Cor. 5. 4 Hanc eandem doctrinam tradidit Apost. ad Corinthios scribens. Nolumus, inquit, expoliari, sed superuestiri, ut absorbeat, quod mortale est à vita. id est, non cupimus expoliari carne, sed superuestiri gloria; porro videns quod in carne non posset vivere vita gloriæ, ait ad Phil. se cupere

Phil. 1. 23. dissolui, & esse cum Christo. Desiderium habens dissolui & esse cum Christo. Verum suboritur hoc loco dubiū, cur scilicet filij Israel, antiquitas recufabant, metuebantque videre Deum, ne morentur, quem

Iudic. 13. 22. admოდum Manue dixit vxori suæ: Morte moriemur, quia vidimus Deum. cur tamē hæc anima ante conspectum Dei cupiat dissolui? Cui dubitationi respondeo: olim PP. duplici de causa metuiffe mortē. Imprimis quia illis sæculis, tameri in gratia constituti decederent, Deum non erant visuri, vsque dum Christus veniret: præstabat autem in carne vivere merita cumulando, vitæque naturali fruendo, quam in limbo absque vilo merito manere, tenebris offusos, Deoque spiritualiter absentes; quapropter tunc maximi beneficii loco habebatur ab illis, vita longæua. Secūda causa est, ex parte amoris, cum enim non adeo essent fortes, & in amore corroborati, neque ita Deo per amorem propinqui, idcirco illum videre formidabant. Iam vero sub lege gratiæ, quando defuncto corpore, potest anima confestim Deū videre, salubrius est vitam breuem, & mortem ipsam optare ad eum clare videndum. Et licet hoc non esset, dum hæc anima amore in Deum fertur, coram illo mori non trepidaret: verus siquidem, amor quidquid à dilecti sui manu venit, siue prosperum, siue aduersum sit, etiam supplicia, si ipsi ita visum fuerit, eadem

suscipit æquanimitate, patiterque delectatur in illis. Nam vt D. Ioan. ait. *Timor non est in charitate, sed perfecta charitas firmat timorem.* Nequit esse amara mors, animæ amanti, quandoquidem inibi reperit omnes delicias, & suauitates amoris; nequit illius memoria adferre tristitiam, quoniam in illa reperit suum gaudium ac lætitiā; nequit tandem molesta esse & grauis, cum in illa inueniat molestiarum, pœnarumque suarum finem, & totius boni exordium: chara illi est, & quasi sponsa, cuius recordatione exultat, sicut in die desponsationis, & nuptiarum suarum diem; horamque adfuturæ mortis sue præstolatur ardentius, quam Reges, ac Principes terræ ad Regna, & Principatus suos anhelant. De huiusmodi namque morte inquit Sapiens. *O mors, bonum istud iudicium tuum, homini indigenti, quæ si bona est homini indigenti rebus huius sæculi, cum inopiam illius supplere non debeat, imo potius illis omnibus, quas possidebat, eum spoliare, quanto melius erit illius iudicium animæ indigenti amore, qualis est ista, quæ clamare non cessat pro incremento amoris; siquidem non solum eam non denudabit amore, quem iam habebat, sed etiam concupiti amoris complementum, & omnium indigentiarum suarum erit satisfactio. Iure ergo anima intrepide dicere audeat. *Visio & pulchritudo tua me occidant.* Non enim ignorat, quod eodem, quo eam conspiceretur momento, ad eandem pulchritudinem raperetur, & transformaretur in ipsam, essetque instar pulchritudinis pulchra, & tanquam pulchritudo ipsa, abundans, & opulenta. Propterea enim ait Dauid, pretiosam esse istorum mortem corā Deo. *Pretiosa in conspectu Domini mors SS. eius, quæ utiq; pretiosior sanō foret, nisi magnalium, & perfectior, nū ipsius essent participes.* Nihil enim in con-*

conspetu Dei pretiosum præter id, quod ille in se ipso est; ideo anima quæ vere amat, mori non vereatur, immo desiderat. Peccator vero semper formidat: suspicatur enim mortem bona omnia erepturâ, & mala cuncta allaturam: nam vt, ait *1. Cor. 15. 22. idem Proph. David: Mors peccatorum pestis* *Eccl. 4. 1. ma.* Et propterea dicit Sapiens. *O mors quam amara est memoria tua homini pacem habenti in substantijs suis: dum enim huius sæculi vitam immo dice diligunt, modiceque futuram: ideocirco mortem nimium perhorrescunt. Cæterum anima, quæ Deum amat, in futura potius, quam in præsentia vita viuunt: quippe quæ magis viuunt vbi amat, quam vbi animat; vnde & vitam hanc temporalem paruipendit; ideocirco ait: Visio & palbritudo tua me occidant.*

*Vide quoniam ægritudo
Amoris, non bene sanatur
Nisi per præsentiam & fi-
guram.*

Ratio ob quam ægritudo amoris alia curatione non sanatur, quam dilecti præsentia & figura, sicut hoc loco ait, ea est; quia cum amoris infirmitas à cæteris ægritudinibus differat, oportet vt etiam illius curatio à cæteris curationibus differat; in reliquis quippe morbis, si secundum sanam Philosophiam procedatur, contraria contrarijs curantur: amor vero alio non curatur, quam rebus consonis amori. Cuius potissima ratio est, quia salus animæ est amor Dei, ac proinde cum non habet cõpletum amorem, nec completâ salutem habebit, ideoq; infirmatur, cū infirmitas aliud non sit, quâ defectus sanitatis. Itaque quando anima nullam habet gradum amoris Dei, mortua est; cum autem aliquem gradum amoris habet, licet mi-

nimum, vita viuunt, est ramentum valde debile & infirma, propter exiguum, quem habet amorem: at quo plus amoris accedit, eo amplius sanitatis habebit. cumque perfectum amorem habuerit, illius quoque salus completa erit. Vbi scire oportet, quod amor ad suam perfectionem non pertingit, vsque dum amici ita cõquantur inter se, vt ad inuicem transformentur; & tunc amor est totus sanus. Quoniam vero hic anima veluti prima quædam amoris delineamenta experitur, in quibus consistit hæc infirmitas, de qua loquitur: cupiens conformari figuræ cuiusque delineatio, Sponso scilicet suo, Verbo filio Dei, qui, vt Apost. ait: *Est splendor gloria & figura substantia eius* (hæc namque figura est, quam hic anima intendit, & in quam transformari desiderat) propterea ait,

*Vide quoniam ægritudo
Amoris non bene sanatur
Nisi per præsentiam & fi-
guram.*

Non incongrue vocatur ægritudo, amor imperfectus; nam quemadmodum ægrotus debilis est ad laborandum, ita anima in Dei amore languida, & debilis est ad virtutes heroicas exercendas. potest & alio modo intelligi, quod qui ægritudinem amoris sentit in se, hoc est, amoris defectum, signum habet alicuius amoris; nam ex eo amore quem habet, in eius quem non habet, deuenit cognitionem: qui autem hunc defectum non sentit, nullum se amorem habere indicat, vel certè quod sit in amore perfectus.

ANNOTATIO PRO CANTV sequenti.

Hoc tempore sentiens anima vehemens desiderium tendendi ad Deum, non secus
Aaa ac

nis
uce

val
ica
VI

ac lapis, quo magis appropinquat ad suū centrum: sentiens præterea, se esse ad instar cere impressionem sigilli primum recipientis, quod tamen perfecte non imprimitur; cognoscens insuper, quod sit tamquam leuis imaginis adumbratio, absolutam suam formam, & perfectionem à pictore clamando requiritis; denique quod adeo illustratam fidem habeat,

vt celsitudinis Dei sui diuinos quosdam vultus valde lucidos eam discernere faciat; quid agat aliud ignorat, quam ad eandem fidem se conuerrere, vt pote quæ amati sui figuram, & decorem in se claudit, & contigit. à qua etiam recipit ea, quæ diximus pignora, & rudimenta amoris. Vnde eam alloquens cantum sequentem pronuntiat.

CANTVS DVODECIMVS

CANCION XII.

SENSVS.

O, Christalina fuente
Si en essos tus semblantes plateados
Formasses de repente
Los ojos descados
Que tengo en mis entrannas debuxados.

O crystalline fons
Si in tuis hisce valibus argentatis
Repente formares
Oculos desideratos
Quos habeo in visceribus adumbratos.

ELUCIDATIO.

Non est aliud medium ad vniōnem cum Deo, quā fides. Non est aliud medium ad vniōnem cum Deo, quā fides. Osee 2. 20.
Quoniam anima vehementi desiderio expetit vniōnem sponsi, nullumque ad hoc remedium, seu medium in cunctis rebus creatis inueniri animaduertit, ad fidem eam alloquutura conuertitur, tanquam ad eam, quæ dilecti sui clariorem lucem sitalatura; in quem finem eam vt medium assumit. Nam reuera non est aliud, quod ad vram cum Deo vniōnem conducatur; quemadmodum per Oseam Proph. sponsus significat dicens: *Sponsus abo te mihi in fide.* Eam itaque ingenti desiderio sic alloquitur. O fides Christi sponsi mei: vram veritates dilecti mei, à te cum obscuritate, ac tenebris, animæ meæ infusas, clare iam manifestares! ita vt quod in fide contineres notitias nimirum informes ostenderes, & palam faceres, perfecteque ab illis discreta; repente eam fortiter, & perfecte commutares in manifestationem gloriæ. ait igitur:

O Crystalline fons.

Crystallinam appellat fidem ex duplici capite. Imprimis quia est Christi sponsi sui. Secundo: quia habet proprietates crytalli, in eo quod est pura, & fortis in veritatibus, clara item, ac nitida ab erroribus, formisque naturalibus. Porro fon-

tem nuncupat, quia ab illa præsertim cum viua est, promanant in animam aquæ omnium bonorum spiritualium. Hinc Christus Dominus cum muliere Samaritana loquendo, fidem fontem nuncupauit dicens: quod in eis qui in se crederent fieret *Fons aquæ salientis in vitam æternam;* quæ aqua erat spiritus, quem accepturi erant credentes in eum. Si in.